nationale nederlanden

Productvoorwaarden

Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen

Versie	3601-40.2401
Datum	15 januari 2024

Inhoud

1 De overeenkomst 3
2 Inzicht in uw rekening 4
3 Geld storten 4
4 Uitkering ontvangen 4
5 De overeenkomst tussentijds beëindigen 5
6 Sparen 6
7 Beleggen 7
8 Aansprakelijkheid 10
9 Risico's en garanties 11
10 Bijzondere situaties 12
11 Communicatie 13
12 Wijzigen van de overeenkomst 16
13 Slotbepalingen 17
14 Begrippen 18

Bijlage 1 - Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen 21
Bijlage 2 - Samenvatting Orderuitvoeringsbeleid 31
Bijlage 3 - Belangentegenstellingen 33

De drie bijlagen zijn onderdeel van de productvoorwaarden Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen.

Dit zijn de **productvoorwaarden** van Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen van Nationale-Nederlanden Bank N.V. Met Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen zet u geld vast en bouwt u met belastingvoordeel aanvullend pensioen op door te sparen en/of te beleggen. Met Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen kunt u **participaties** aan- en verkopen in een door ons samengestelde selectie van **beleggingsfondsen**. U beslist zelf welke **beleggingen** u wilt aankopen, verkopen of houden. Dit heet beleggen op basis van execution-only dienstverlening. Wij geven u geen **beleggingsadvies**.

In deze **productvoorwaarden** hebben we belangrijke begrippen vet gedrukt. Deze begrippen staan achteraan dit document uitgelegd in een begrippenlijst. Boven de artikelen van deze voorwaarden staan kopjes. Deze staan er om de tekst prettig leesbaar te maken. Ze maken juridisch gezien geen onderdeel uit van de inhoud van deze voorwaarden.

In deze **productvoorwaarden** spreken we u aan met ‘u’ of ‘**rekeninghouder**’, en Nationale-Nederlanden Bank N.V. noemen we ‘wij’, ‘we’, ‘de bank’ of ‘ons’.

Deze **productvoorwaarden** zijn geldig per 15 januari 2024.

1 De overeenkomst

1.1 Deze **productvoorwaarden** vormen samen met de bijlagen, de **beleggingsovereenkomst** en het openings-formulier de **overeenkomst** tussen u en ons.

1.2 De **overeenkomst** geldt voor onbepaalde tijd.

1.3 De **rekening** staat op naam van één persoon. Die persoon is de **rekeninghouder**. De **rekeninghouder** is een natuurlijk persoon met een minimum leeftijd van 18 jaar, dus geen bedrijf of instelling. Daarnaast geldt dat de **rekeninghouder**:

- in Nederland woont (niet de Nederlandse Antillen), en
- de nationaliteit van een EU-land of een (permanente) Nederlandse verblijfsvergunning heeft.

1.4 Volgens de fiscale wetgeving mag u uw **rekening** alleen omzetten in een **lijfrente**-uitkering die voldoet aan de voorwaarden van de Wet inkomstenbelasting 2001. Zie hiervoor ook onderdeel 4 Uitkering ontvangen en onderdeel 5 De **overeenkomst** tussentijds beëindigen.

1.5 De **rekening** is een geblokkeerde **lijfrenterekening** in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001.

1.6 Een vaste **tegenrekening** is verplicht. Deze **tegenrekening** moet op uw naam staan bij een bank die in Nederland is gevestigd en in het bezit is van een bankvergunning van De Nederlandsche Bank N.V.

1.7 Wij merken u aan als niet-professionele belegger in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** (Wft).

1.8 Deze **overeenkomst** is niet van toepassing op professionele beleggers.

2 Inzicht in uw rekening

2.1 Via **mijn.nn** en via de NN App heeft u inzicht in **uw rekening**. Hier vindt u uw actuele **saldo** en de actuele waarde en samenstelling van uw **belegd vermogen**. Nadat wij een **order** voor u hebben uitgevoerd, kunt u de gegevens van de transactie via **mijn.nn** of via de NN App bekijken. Op verzoek kunt u de transactiegegevens ook kosteloos op papier ontvangen.

2.2 Wij verstrekken u ieder kwartaal een overzicht met daarop de waarde en de samenstelling van uw **belegd vermogen**. Deze informatie vindt u in **mijn.nn** en de NN App. Op verzoek kunt u dit overzicht ook kosteloos op papier ontvangen.

2.3 Wilt u het overzicht als bedoeld in artikel 2.2 vaker dan één keer per kwartaal ontvangen? Dan kunnen wij hiervoor kosten in **rekening** brengen.

3 Geld storten

3.1 U kunt op de volgende manieren geld storten:

- u stort zelf geld
- u laat het **lijfrente**kapitaal dat u bij ons of een andere bank, verzekeraar of uitvoerder heeft opgebouwd rechtstreeks storten. Dit kapitaal moet voldoen aan de Wet inkomstenbelasting 2001.

U geeft de bank, verzekeraar of andere uitvoerder zelf opdracht om het kapitaal over te maken. Dat kunnen wij niet voor u doen, omdat de bank, verzekeraar of andere uitvoerder deze opdracht alleen van u mag accepteren.

3.2 De bedragen die u op uw **rekening** stort, mag u – binnen de grenzen van de Wet inkomstenbelasting 2001 – aftrekken voor de heffing van inkomstenbelasting.

Als u de gestorte bedragen wilt aftrekken, dan moet u voldoende aftrekruimte hebben.

U bent er zelf verantwoordelijk voor om de aftrekruimte te berekenen. Wij controleren de aftrekbaarheid van uw stortingen niet. Wij gaan ervan uit dat deze volledig zijn afgetrokken van de heffing van inkomstenbelasting.

Let op: **Lijfrente**kapitaal dat u stort vanuit een andere bank, verzekeraar of uitvoerder mag u niet aftrekken

3.3 Stortingen schrijven we bij op uw **rekening**. Het **saldo** wordt verhoogd met het bedrag van de storting. Als u een bedrag wilt beleggen, moet u zelf via mijn.nn of de NN App een **order** opgeven. Als u een bedrag in **deposito** wil vastzetten, moet u daarvoor zelf via mijn.nn of de NN App de opdracht geven.

3.4 Alle bedragen, stortingen, opnames en **orders** op de **rekening** zijn in euro's.

4 Uitkering ontvangen

4.1 Uiterlijk op de omzettingsdatum – 31 december, 5 jaar na het jaar waarin u de AOW-leeftijd bereikt – moet u het **saldo** op uw **rekening** omzetten in een **lijfrente**-uitkering. De **lijfrente**-uitkering is een oudedags**lijfrente** in de zin van artikel 3.126a Wet inkomstenbelasting 2001. U beëindigt hiermee uw **overeenkomst** met ons. Wij voeren dan de nog lopende **orders** uit in overeenstemming met deze productvoorwaarden, verkopen uw **beleggingen** en trekken de kosten beleggen af van uw **saldo**. Zie artikel 7.24 – 7.27 Kosten beleggen voor meer informatie over de kosten. Van wettelijk verplichte inhoudingen is in dit geval geen sprake. Wij keren uw **saldo** plus opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente uit ten gunste van een **lijfrente**-uitkering op uw naam bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder** en beëindigen uw **rekening**.

4.2 Als u een jaar na de omzettingsdatum uw participaties niet heeft verkocht en het **saldo** niet heeft omgezet in een **lijfrente**-uitkering, dan blijft de **overeenkomst** in stand. In dat geval laten we het **saldo** en de **participaties** geblokkeerd op uw **rekening** staan. We vergoeden dan over het **saldo** het variabele rentepercentage zoals beschreven in onderdeel 6 Sparen. Het is dan niet meer mogelijk om (een deel van) het **saldo** op uw **rekening** vast te zetten in een **deposito**.

5 De overeenkomst tussentijds beëindigen

5.1 U mag het tegoed op uw **rekening**, dat bestaat uit variabel **saldo**, **saldo** in **deposito** en/of **participaties**, niet opnemen. Dit is zo geregeld in de Wet inkomstenbelasting 2001. Ook mag u uw **rekening** volgens deze wet niet overdragen, verkopen of verpanden. Dit mag alleen voor uitstel van betaling op grond van de Invorderingswet 1990.

5.2 Neemt u het tegoed op uw **rekening** toch op? Dan voeren wij de nog lopende **orders** uit in overeenstemming met deze productvoorwaarden en verkopen uw **beleggingen**. Wij trekken de opnamekosten, de kosten beleggen en de wettelijk verplichte inhoudingen af van uw **saldo** en maken het resterende bedrag over naar de tegen**rekening**. Neemt u het volledige tegoed op? Dan beëindigen wij uw **rekening**. Het is mogelijk dat u later nog revisierente moet betalen aan de Belastingdienst. Zie artikel 6.13 – 6.14 Opnamekosten **deposito** en artikel 7.24 – 7.27 Kosten beleggen voor meer informatie over de kosten.

5.3 U mag het tegoed op uw **rekening** tussentijds overdragen naar een andere toegelaten aanbieder. U beëindigt hiermee uw **overeenkomst** met ons. Wij voeren dan de nog lopende **orders** uit in overeenstemming met deze productvoorwaarden, verkopen uw **beleggingen** en trekken de opnamekosten en de kosten beleggen af van uw **saldo**. Zie artikel 6.13 – 6.14 Opnamekosten **deposito** en artikel 7.24 – 7.27 Kosten beleggen voor meer informatie over de kosten. Van wettelijk verplichte inhoudingen is in dit geval geen sprake. Wij keren uw **saldo** plus opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente uit ten gunste van een **lijfrente** op uw naam bij een toegelaten aanbieder en beëindigen uw Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen.

5.4 Wij kunnen u vragen om ons actuele persoonlijke informatie te geven. Als u volgens ons:

i. geen of onvoldoende informatie geeft tijdens de looptijd van de **overeenkomst**, of;
ii. niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in artikel 11.25, of;
iii. niet (tijdig) meldt dat uw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat u mogelijk als een staatsburger of inwoner van een ander land dan Nederland moet worden aangemerkt, dan mogen wij de **overeenkomst** in overeenstemming met artikel 5.2 en verder met onmiddellijke ingang beëindigen. U bent aansprakelijk voor mogelijke schade die wij hierdoor lopen. Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van deze beëindiging zoals bedoeld in dit artikel.

5.5 Wij kunnen de **overeenkomst** op elk moment beëindigen in de volgende gevallen:

i. als u gegevens of omstandigheden verzwijgt;
ii. als u niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in de artikelen 11.24 – 11.25 van deze **productvoorwaarden** of niet (tijdig) meldt dat uw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat u mogelijk als een staatsburger of inwoner van een bepaald (buiten)land moet worden aangemerkt;
iii. als u verhuist naar een adres buiten Nederland.

Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van deze beëindiging zoals bedoeld in dit artikel.

5.6 Wij mogen de **overeenkomst** op elk moment en om welke reden dan ook beëindigen zonder dat we u een vergoeding verschuldigd zijn.

5.7 Is de **overeenkomst** door u of door ons beëindigd? Dan blijven wij en u tot het moment dat de **overeenkomst** daadwerkelijk is afgewikkeld nog gebonden aan de relevante bepalingen uit de **overeenkomst**. Heeft u nog niet alle kosten betaald voor de periode dat de **overeenkomst** liep? Dan moet u deze nog aan ons betalen.

Wij houden bij de beëindiging **rekening** met uw belangen. We laten de reden of redenen voor de opzegging altijd aan u weten.

5.8 Wij mogen altijd het aanbieden van (alle of bepaalde) diensten die verbonden zijn aan Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen en/of één of meer **participaties** beëindigen.

6 Sparen

Variabele rente en saldo

6.1 Over het **saldo** op de **rekening** dat niet is vastgezet in **deposito** vergoeden wij een variabele rente. Over uw **belegd vermogen** vergoeden wij geen rente.

6.2 We starten met het berekenen van de variabele rente over iedere storting op uw **rekening** op de dag dat de storting op de **rekening** staat. De rente berekenen we per dag over het **saldo**. Hierbij gaan we uit van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar. We schrijven in januari van ieder jaar de rente over het voorgaande jaar bij op uw **rekening**. We vergoeden ook variabele rente over de bijgeschreven rente.

6.3 Wij bepalen de hoogte van het rentepercentage en we kunnen dit percentage op ieder moment wijzigen. We informeren u van tevoren bij een wijziging van het rentepercentage.

6.4 Voor bedragen boven een door ons vast te stellen grens kunnen wij een andere rente of geen rente vergoeden. De actuele rente en deze grens vindt u op **nn.nl**.

6.5 U mag niet rood staan op uw **rekening** (debetstand). Als dit wel gebeurt, dan verkopen wij naar eigen inzicht (een deel van) uw **beleggingen** om deze debetstand aan te vullen. Is de verkoopopbrengst onvoldoende om de debetstand aan te vullen? Dan bent u verplicht om deze debetstand direct aan te vullen door geld te storten op uw **rekening**. Doet u dit niet, dan zijn wij gerechtigd de debetstand en de daarover verschuldigde debetrente van u op te eisen. De kosten die wij hierbij maken, moet u betalen. Over een debetstand op uw **rekening** betaalt u debetrente. Wij berekenen de debetrente over de debetstand per dag, op basis van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar. De actuele debetrente en de wijze waarop wij die in **rekening** brengen, leest u op nn.nl.

Deposito

6.6 U kunt (een deel van) het **saldo** op uw **rekening** dat niet is belegd vastzetten in één of meer deposito's. Dit betekent dat u over dit bedrag een vast rentepercentage krijgt over een afgesproken periode. De rente wijzigt niet tijdens de looptijd van het deposito. Het minimum bedrag dat u stort, is € 1.000,- per deposito.

6.7 De looptijd van een deposito is minimaal één en maximaal dertig jaar. Het deposito eindigt uiterlijk op de omzettingsdatum: 31 december, 5 jaar na het jaar waarin u de AOW-leeftijd bereikt.

6.8 We schrijven de rente steeds jaarlijks bij op het deposito, voor het eerst één jaar na de ingangsdatum van het deposito en voor het laatst op de einddatum van het deposito. Over de bijgeschreven rente vergoeden we ook rente.

6.9 We starten met het berekenen van de rente over uw storting op het deposito vanaf de dag dat het deposito is geopend. De rente berekenen we per dag over het **saldo** in deposito. Hierbij gaan we uit van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar.

6.10 Wij stellen de rente van het deposito vast op het moment dat het deposito ingaat.

6.11 Extra stortingen in het deposito zijn niet mogelijk. U kunt wel een nieuw deposito afsluiten.

6.12 Op de einddatum van het deposito voegen wij het bedrag toe aan het variabele **saldo** op uw **rekening**. Vanaf dan geldt het variabele rentepercentage zoals beschreven in artikel 6.1. Het **saldo** blijft geblokkeerd, ook na afloop van het deposito.

Opnamekosten deposito

6.13 Als u een **deposito** voor het einde van de looptijd beëindigt, dan berekenen wij opnamekosten. Wij berekenen de opnamekosten met behulp van:

(R): het rentepercentage van een nieuw deposito min het rentepercentage van uw lopende deposito. Voor het bepalen van het rentepercentage van een nieuw deposito nemen we de looptijd die gelijk is aan de resterende looptijd van uw lopende deposito (naar beneden afgerond).

(S): het **saldo** van uw deposito.

(L): het aantal jaren dat u uw deposito eerder beëindigt. Voor niet volledige jaren geldt dat het aantal dagen wordt gedeeld door het werkelijke aantal dagen per jaar.

De opnamekosten berekenen we als volgt:
R × S × L

Is het rentepercentage van een nieuw deposito gelijk of lager dan het rentepercentage van uw lopende deposito? Dan hoeft u geen opnamekosten te betalen.

Voorbeeld
U heeft op 1 juni 2017 € 20.000,00 gestort in een **deposito** met een looptijd van 10 jaar en u krijgt daarover 3,5% rente. Op 20 maart 2020 beëindigt u uw **deposito**. U beëindigt het **deposito** 7 jaar en 73 dagen (7,2 jaar (L) eerder. Op het moment van beëindiging is de rente voor een **deposito** met een looptijd van 7 jaar 5%. Het verschil tussen de rente van uw **deposito** en de rente voor een nieuw **deposito** is 1,5% (5% – 3,5%) (R). Het **saldo** van het **deposito** is op 20 maart 2020 door de bijgeschreven rente op 1 juni 2018 en 1 juni 2019 € 21.424,50 (S).

De opnamekosten in dit voorbeeld zijn dan: 1,5% × € 21.424,50 × 7,2 jaar = € 2.313,85.

U krijgt in dit geval bijgeschreven op uw **rekening**:

Saldo (€ 21.424,50) − opnamekosten (€2.313,85) + opgebouwde maar nog niet bijgeschreven rente 1 juni 2019 tot 20 maart 2020 (€599,89) = € 19.710,54.

6.14 Wij kunnen de hoogte van de kosten aanpassen of andere kosten in rekening brengen. Als we dat doen, dan krijgt u hierover een maand van tevoren een bericht van ons.

7 Beleggen

Beleggen en de Beleggersgiro

7.1 Het tegoed op uw **rekening** bestaat uit variabel **saldo**, **saldo** in deposito en/of **participaties**. **Participaties** administreren we tot op vier cijfers achter de komma.

7.2 **Participaties** kunt u niet overboeken naar of van (een beleggingsrekening bij) een andere partij.

7.3 Wij maken voor de uitvoering van deze **overeenkomst** gebruik van de **Beleggersgiro**. U heeft een vordering in **participaties** op de **Beleggersgiro**.

De financiële instrumenten in de zin van de Wet op het financieel toezicht waar die vordering betrekking op heeft, staan op naam van de **Beleggersgiro**.

7.4 Wij voeren de werkzaamheden uit die verbonden zijn aan het administreren van de **participaties** die door de **Beleggersgiro** voor u worden gehouden. De **Beleggersgiro** heeft de **bank** daarvoor opdracht en een volmacht gegeven, die door de **bank** is geaccepteerd. Wij garanderen dat de **Beleggersgiro** haar verplichtingen aan u nakomt.

7.5 Door gebruik te maken van de **Beleggersgiro** zijn uw **participaties** afgezonderd van het vermogen van de bank. Uw **participaties** zijn hierdoor beschermd tegen een eventueel faillissement van de **bank**.

7.6 De **Beleggersgiro** kan dividend ontvangen op uw **participaties**. U kunt kiezen of u het **uitgekeerde** dividend op uw **rekening** van Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen als **saldo** wilt laten staan of dat u het automatisch wilt laten herbeleggen in het **beleggingsfonds** dat het dividend uitkeert. Een **beleggingsfonds** kan belasting inhouden op dividend. Die belasting wordt afgetrokken van het bedrag aan dividend dat u ontvangt.

7.7 **Beleggingsfondsen** kunnen een vergadering voor aandeelhouders houden waarin kan worden gestemd. Wilt u stemrecht uitoefenen? Dan kan de **Beleggersgiro** u daar een volmacht voor verstrekken. U kunt een depotbewijs aanvragen van **beleggingsfondsen** waar u **participaties** in heeft. Door het afgeven van een depotbewijs stelt de **Beleggersgiro** u in staat om toegang te krijgen tot een algemene vergadering van een **beleggingsfonds**. Met dit bewijs kunt u ook gebruik maken van uw stemrecht. Niet elk **beleggingsfonds** geeft depotbewijzen af. Ook is het mogelijk dat u geen depotbewijs kunt krijgen omdat wet- en regelgeving dit bepaalt. Wilt u een vergadering van aandeelhouders bijwonen? Op nn.nl leest u wat u hiervoor moet doen. Voor u gelden alle voorschriften en alle bijbehorende bepalingen van het land waar het **beleggingsfonds** juridisch gevestigd is.

7.8 Als u geen gebruik maakt van uw stemrecht, dan kan de **Beleggersgiro** dat wel doen. De **Beleggersgiro** maakt normaalgesproken geen gebruik van het aan **participaties** verbonden stemrecht en/of van de bevoegdheid een vergadering bij te wonen. De **Beleggersgiro** mag gebruik maken van deze bevoegdheden, maar is niet verplicht om dat te doen.

7.9 De bank en de **Beleggersgiro** zijn niet verplicht om u informatie te geven over vergaderingen van het **beleggingsfonds**. U kunt de informatie zelf opvragen bij het **beleggingsfonds**.

Kenmerken execution-only beleggen

7.10 Met execution-only beleggen bent u altijd zelf verantwoordelijk voor uw beleggingsbeslissingen en de samenstelling van uw beleggingsportefeuille. U handelt voor eigen **rekening** en risico. Wij geven geen **beleggingsadvies**.

7.11 Voordat u kunt beleggen, toetsen wij of execution-only beleggen bij u past. Wij toetsen niet bij elke **order** die u doorgeeft of execution-only beleggen bij u past.

7.12 Onze beleggingsdienstverlening beperkt zich tot het ontvangen en doorgeven en/of voor uw rekening en risico (doen) uitvoeren van door u gegeven **orders**. Als u ons een **order** geeft, dan toetsen wij alleen of u voldoende **saldo** heeft om **participaties** te kopen dan wel of u voldoende **participaties** heeft om te verkopen.

7.13 U kunt alleen een **order** geven voor het aankopen of verkopen van **beleggingsfondsen** die door ons worden aangeboden. U vindt de lijst met aangeboden **beleggingsfondsen** op nn.nl. Wij mogen deze lijst op elk moment wijzigen. Voor **beleggingsfonds**(en) die niet (meer) in deze lijst zijn opgenomen, kunt u alleen nog verkoop**orders** opgeven.

7.14 Wij bieden **beleggingsfondsen** aan van verschillende aanbieders. Wij kunnen ook huisfondsen aanbieden. Wij beoordelen periodiek welke **beleggingsfondsen** wij opnemen in de fondsselectie die wij aanbieden.

7.15 De **beleggingsfondsen** die wij aanbieden kunnen bestaan uit onder andere de volgende fondssoorten: (i) obligatiefondsen, (ii) aandelenfondsen, (iii) mixfondsen (bestaande uit onder andere obligaties en aandelen), (iv) geldmarktfondsen), (v) **indextrackers**, (vi) vastgoedfondsen, (vii) hedgefondsen en (viii) grondstoffenfondsen. De risico's van deze fondssoorten kunnen verschillen. Zie artikel 9 Risico's en garanties en bijlage 1 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen voor een overzicht van de risico's die hieraan verbonden zijn.

7.16 **Beleggingen** in **beleggingsfonds**(en) die langer dan een jaar niet in de lijst zijn opgenomen, mogen wij zonder uw toestemming verkopen. Wij informeren u hier twee maanden voor de voorgenomen verkoopdatum over.

Orders

7.17 U kunt alleen via **mijn.nn** of de NN App **orders** aan ons opgeven. Wilt u meer dan 95% van uw **beleggingen** in een bepaald **beleggingsfonds** verkopen? Dan kunt u alleen al uw **beleggingen** in dat **beleggingsfonds** verkopen.

7.18 Bij een aankoop**order** wordt het daarvoor benodigde bedrag van het variabele **saldo** op uw **rekening** afgeschreven en krijgt u op hetzelfde moment **participaties** bijgeschreven. Bij een verkoop**order** worden **participaties** afgeschreven en krijgt u op hetzelfde moment het bedrag van de opbrengst op uw **rekening** bijgeschreven. Deze bedoelde gelijktijdige bijschrijving en afschrijving van **participaties** en bedragen doen wij onder het voorbehoud dat wij de tegenprestatie van deze bijschrijving en afschrijving, bijvoorbeeld de verkoopprijs van de **participaties**, volledig op de settlement datum hebben ontvangen. Als wij de tegenprestatie niet op tijd en/of niet volledig hebben ontvangen, mogen wij de bijschrijving en afschrijving van **participaties** en **saldo** ongedaan maken. Als er sprake is van een transactie in vreemde valuta, dan zullen we bij ongedaanmaking de valutakoers van de dag van de bij- en afschrijving aanhouden. Een eventueel koersrisico is voor uw rekening en risico.

7.19 Is het variabele **saldo** op uw **rekening** niet voldoende om een aankoop**order** helemaal uit te voeren? Dan voeren wij de aankoop**order** niet uit. Is het aantal **participaties** in een **beleggingsfonds** op uw **rekening** niet voldoende om een verkoop**order** helemaal uit te voeren? Dan verkopen we al uw **participaties** in dit **beleggingsfonds**.

7.20 Wij kunnen u de mogelijkheid geven om een switch-**order** op te geven. Met een switch-**order** geeft u ons opdracht om **participaties** in een **beleggingsfonds** te verkopen en met de opbrengst daarvan **participaties** in een ander **beleggingsfonds** aan te kopen.

7.21 **Orders** die niet volledig zijn of in strijd met de **overeenkomst** voeren we niet uit.

7.22 Het moment van uitvoering van een **order** is afhankelijk van het moment waarop wij uw **order** ontvangen. Ontvangen wij uw **order** op een beursdag voor 13:00 uur? Dan wordt uw **order** om 13:00 uur verwerkt. Ontvangen wij uw **order** op een beursdag na 13:00 uur? Dan wordt uw **order** de eerstvolgende beursdag verwerkt.

7.23 Wij voeren **orders** uit zoals beschreven in ons **beleid voor het uitvoeren van orders**. Dit beleid voor het uitvoeren van **orders** geeft invulling aan de best-execution verplichtingen die volgen uit wet- en regelgeving. Voor meer informatie over de best-execution verplichtingen en het **beleid voor het uitvoeren van orders** verwijzen wij u naar bijlage 2 **Samenvatting Orderuitvoeringsbeleid**.

Kosten beleggen

7.24 Als u belegt op uw **rekening**, brengen wij kosten in rekening. Hierbij kan sprake zijn van minimale en/of maximale kosten. Wij kunnen ook kosten in rekening brengen voor het vaker toezenden van de overzichten zoals bedoeld in artikel 2.2 en/of voor het uitvoeren van uw **orders**. Op nn.nl vindt u alle informatie over deze kosten.

7.25 Wij kunnen op elk moment de hoogte van de kosten aanpassen of andere kosten in rekening brengen. Als we dat doen, dan krijgt u hierover een maand van tevoren bericht van ons.

7.26 Wij zijn altijd gemachtigd de kosten van uw **rekening** af te schrijven, zonder u daarover van te voren te informeren. Als het **saldo** op uw **rekening** niet genoeg is om de kosten af te schrijven, dan mogen wij naar eigen inzicht **participaties** verkopen. Is de opbrengst van die verkoop niet genoeg om de kosten te betalen? Dan bent u verplicht het **saldo** aan te vullen.

7.27 Naast de kosten die u ons voor onze diensten betaalt, kunnen de **beleggingsfondsen** waarin u belegt ook kosten bij u in **rekening** brengen. Die kosten verrekenen de **beleggingsfondsen** (meestal) in de koers van het **beleggingsfonds**. Meer informatie over deze kosten kunt u vinden in de EBi's, het prospectus en/of op de websites van de **beleggingsfondsen**.

8 Aansprakelijkheid

Onze aansprakelijkheid

8.1 Wij verrichten alle handelingen in het kader van onze beleggingsdienstverlening voor uw rekening en risico.

8.2 Wij zijn alleen aansprakelijk voor schade als de schade het rechtstreekse gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van personeel van de **bank**. U vrijwaart ons van aanspraken van anderen met betrekking tot de door ons verrichte diensten.

8.3 Wij zijn niet aansprakelijk voor de waardeontwikkelling van uw **participaties**. Als u gebruik maakt van door ons verstrekte informatie (waaronder rapporten, opinies en/of research), dan doet u dit geheel voor eigen **rekening** en risico.Wij zijn in het bijzonder niet aansprakelijk voor schade als gevolg van:

- een waardeverandering van uw **beleggingen**;
- uw verliezen of misgelopen winst;
- door ons aan u verstrekte koersinformatie; en
- welke andere directe of indirecte schade dan ook.

8.4 Derden die betrokken zijn bij de uitvoering van **orders** worden met de nodige zorgvuldigheid door ons gekozen. Als wij zorgvuldig zijn geweest in onze keuze, dan zijn wij niet aansprakelijk voor tekortkomingen van die derden. Als u in dat geval schade heeft geleden, zullen wij u behulpzaam zijn bij uw pogingen deze schade ongedaan te maken.

8.5 Wij zijn in geen geval aansprakelijk voor enige schade die u lijdt door de maatregelen die wij op basis van een dwingend voorschrift, een aanwijzing van een toezichthouder of een voorschrift van een beurs nemen. Wij zijn ook niet aansprakelijk voor schade die u lijdt door de maatregelen die wij door buitengewone omstandigheden menen te moeten nemen.

8.6 Wij zijn verder onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die het gevolg is van:

- internationale conflicten;
- gewelddadige of gewapende acties;
- maatregelen van een binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid;

- boycotacties;
- arbeidsongeregeldheden bij ons eigen personeel of bij anderen;
- storingen in de elektriciteit, communicatieverbindingen, apparatuur of programma's van ons of anderen;
- andere omstandigheden die niet aan ons toerekenbaar zijn in de zin van artikel 6:75 van het Burgerlijk Wetboek.

Als één van deze gebeurtenissen zich voordoet, dan nemen wij onverplicht, en zonder enige verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid te aanvaarden, die maatregelen die in redelijkheid van ons kunnen worden gevraagd om de nadelige gevolgen voor u zo veel mogelijk te beperken.

8.7 Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat doordat u ons op enig moment onjuiste informatie of te weinig informatie geeft.

8.8 Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat door informatie die u van **beleggingsfondsen** of (rechts) personen krijgt. Denk hierbij aan prospectussen, Essentiële Beleggersinformatie, omschrijving van fondsen, hun beleggingsbeleid en hun opbrengsten.

8.9 Wij wijzen u erop dat, als sprake is van bijzondere omstandigheden, er vertraging kan optreden bij de uitvoering van **orders**. Hieronder wordt bijvoorbeeld begrepen het uitvallen van ordersystemen en grote drukte bij een **beurs**. Wij zijn hier niet voor verantwoordelijk en zijn niet aansprakelijk voor ontstane schade, direct of indirect, tenzij er sprake is van opzet of toerekenbare tekortkoming van ons.

8.10 In situaties waarin de Belastingdienst ons aansprakelijk kan stellen voor inkomstenbelasting of revisierente die u verschuldigd bent, dan blokkeren wij een bedrag op uw **rekening** dat die aansprakelijkheid dekt. Dat bedrag houden we dan vast om eventueel de Belastingdienst te kunnen betalen

8.11 Wij zijn niet aansprakelijk voor:

- schade die direct of indirect voortvloeit uit het niet, niet tijdig of onjuist uitvoeren van een opdracht, behalve als er sprake is van opzet of grove schuld van ons;
- schade die direct of indirect voortvloeit uit onjuistheden in de informatieverstrekking over Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen, behalve als er sprake is van opzet of grove schuld van ons;
- schade die voortvloeit uit onjuiste of onvolledige advisering door een onafhankelijk adviseur of andere bemiddelaar;
- (gevolg)schade, gederfd inkomen, gederfde winst of schade die het gevolg is of samenhangt met enige tekortkoming in de nakoming van de **overeenkomst** door of onrechtmatige daad van u.

Aansprakelijkheid van de Beleggersgiro

8.12 De **Beleggersgiro** is niet aansprakelijk voor enige schade. Artikel 8.1-8.11 van deze **productvoorwaarden** die over onze aansprakelijkheid gaan, gelden ook voor de **Beleggersgiro**.

9 Risico's en garanties

Risico's van beleggen

9.1 Aan beleggen zijn risico's verbonden. **Participaties** kunnen meer of minder waard worden. Het kan zelfs gebeuren dat u uw inleg helemaal verliest. De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

9.2 Als u belegt met geleend geld, dan neemt u extra risico's. Als uw **participaties** minder waard worden, moet u het geleende geld uit andere middelen terugbetalen. Het is niet de bedoeling om bij ons te beleggen met geleend geld.

9.3 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen en de verschillende soorten **beleggingen**, leest u in bijlage 1 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen. Zorg ervoor dat u deze kenmerken en risico's goed begrijpt en de gevolgen daarvan overziet, voordat u start met beleggen op uw **rekening**.

9.4 **Beleggingsfondsen** geven ook informatie over deze kenmerken en risico's. Dat doen zij de in de Essentiële Beleggersinformatie (EBi's), een prospectus of andere documenten die daarvoor in de plaats komen. De EBi's en/of de prospectussen van de **beleggingsfondsen** waarin u bij ons kunt beleggen vindt u op **nn.nl**.

9.5 Als u akkoord gaat met deze **productvoorwaarden**, dan erkent u en verklaart u dat u zich bewust bent van de risico's van execution-only beleggen.

Risico's van het aanhouden van saldo bij faillissement van de bank

9.6 Het **saldo** op uw **rekening** kent ook een risico. Dit **saldo** is in tegenstelling tot **participaties** niet afgezonderd van het vermogen van de bank. Dit betekent dat het **saldo** op uw **rekening** bij een faillissement tot de failliete boedel van de **bank** wordt gerekend. In dat geval bent u één van de schuldeisers. Dit noemen we een concurrente schuldeiser. Bij een faillissement van de **bank** is de kans aanwezig dat de **bank** uw geld maar voor een deel of zelfs helemaal niet kan teruggeven. Als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan dan kunt u aanspraak maken op een uitkering op basis van het depositogarantiestelsel.

Garantieregelingen

9.7 Als de **bank** failliet gaat en daardoor niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen die verbandhouden met de **overeenkomst**, kunt u mogelijk een beroep doen op het beleggerscompensatiestelsel en/of het depositogarantiestelsel. In het 'Besluit bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft' staat beschreven of u hier recht op heeft.

10 Bijzondere situaties

Als u gaat scheiden

10.1 In sommige gevallen mag u het **saldo** op uw **rekening** toch (deels) overdragen. Het gaat om:

- echtscheiding, scheiding van tafel en bed of het verbreken van een geregistreerd partnerschap, zoals bedoeld in de Wet inkomstenbelasting 2001;
- voldoen of afkoop van een alimentatieverplichting;
- voldoen aan een verplichting tot vereveningvan pensioenrechten.

Wilt u ook (deels) de waarde van uw **participaties** overdragen, dan moet u deze eerst verkopen.

10.2 Als u vanwege echtscheiding, scheiding van tafel en bed of het verbreken van een geregistreerd partnerschap (een deel van) uw deposito overdraagt, dan beëindigen we het hele deposito. Het is niet mogelijk een deposito gedeeltelijk te beëindigen. Bij beëindiging van een deposito brengen we opnamekosten in rekening. Zie hiervoor artikel 6.13 – 6.14 Opnamekosten deposito.

10.3 Bij overdracht vanwege echtscheiding moet het **saldo** na verkoop van de **participaties** plus de opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente (na aftrek van opnamekosten en kosten beleggen, zie hiervoor artikel 6.13 – 6.14 Opnamekosten **deposito** en artikel 7.24 – 7.27 Kosten beleggen) worden gebruikt voor een **lijfrente** in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001. Dat kan bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder**.

Als u overlijdt

10.4 Als u overlijdt, dan eindigt de **overeenkomst**. Wij verkopen dan uw **participaties**. Het **saldo** na verkoop van de **participaties** plus de opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente, na aftrek van de kosten beleggen, gaat dan naar:

- uw echtgenoot of geregistreerd partner, voor zover het **saldo** bij de verdeling van de (huwelijks)goederen-gemeenschap aan deze echtgenoot of partner toekomt.
- één of meer personen aan wie het **saldo** volgens erfrecht geheel of gedeeltelijk is toebedeeld.

10.5 Als het **saldo** naar een natuurlijk persoon gaat, dan moet het **saldo** na verkoop van de **participaties** plus de opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente en na aftrek van de kosten beleggen, gebruikt worden voor de aankoop van een nabestaanden**lijfrente**. Dat kan bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder**.

10.6 Als het **saldo** volgens erfrecht is toebedeeld aan een niet-natuurlijk persoon (bijvoorbeeld een organisatie), dan keren wij het **saldo** na verkoop van de participaties plus de opgebouwde, maar niet bijgeschreven rente in één keer uit. De **overeenkomst** eindigt hiermee. We trekken de kosten beleggen en de wettelijk verplichte inhoudingen van dit bedrag af. Zie hiervoor artikel 7.24 – 7.27 Kosten beleggen.

10.7 Als wij de **overeenkomst** wijzigen of beëindigen als gevolg van uw overlijden, dan brengen we geen opnamekosten in **rekening**.

10.8 Het is mogelijk dat er later nog **revisierente** moet worden betaald aan de Belastingdienst.

10.9 Als u overlijdt, moet de **bank** hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte worden gebracht. Daarbij moet een kopie van de overlijdensakte, een verklaring van erfrecht of een verklaring van executele worden meegestuurd, waaruit het overlijden blijkt. Zolang wij niet op deze wijze op de hoogte zijn gesteld van uw overlijden, mogen wij de door u voor uw overlijden of ook daarna namens u gegeven opdrachten/ instructies (blijven) uitvoeren. Wij mogen opdrachten die aan ons zijn gegeven voordat of kort nadat wij in kennis zijn gesteld van uw overlijden rechtsgeldig (blijven) uitvoeren als wij die uitvoering redelijkerwijs niet kunnen voorkomen en kunnen op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk worden gehouden voor mogelijke nadelige gevolgen.

10.10 Wij kunnen degene die na uw overlijden over uw tegoeden wil beschikken, vragen om een rechtsgeldige verklaring van erfrecht te overleggen of (voor zover dit van toepassing is) een buitenlandse daarmee gelijk te stellen verklaring.

11 Communicatie

Taal en tijd

11.1 Wij communiceren met u in het Nederlands. Wij zijn niet verplicht om in een andere taal te communiceren. Wij mogen communicatie in een andere taal accepteren, maar zijn niet verplicht om dat te doen. Ook niet als wij eerder met u in een andere taal hebben gecommuniceerd.

11.2 In al onze communicatie gebruiken wij de Midden-Europese Tijd (MET).

Uw adres

11.3 U bent verplicht ons het e-mail- en postadres door te geven waarnaar wij voor u bestemde informatie over Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen kunnen toesturen.

11.4 Wijzigt uw e-mail- of uw postadres? Dan geeft u dit zo snel mogelijk aan ons door. Als u dat niet doet, dan komt dit voor uw eigen risico en kunnen problemen in de communicatie niet aan ons worden toegerekend. Problemen in de

communicatie tussen het moment dat uw adresgegevens wijzigen en het moment dat dit ter kennis van ons komt, komen voor uw rekening en risico.

11.5 Als uw e-mailadres of postadres niet meer bij ons bekend is omdat u wijzigingen niet (tijdig) aan ons heeft doorgegeven, dan:

- wordt u geacht uw (post)adres te hebben gekozen op het adres waar wij zijn gevestigd;
- mogen wij de **overeenkomst** met onmiddellijke ingang en zonder u enige vergoeding verschuldigd te zijn in overeenstemming met artikel 5.2 en verder beëindigen.

Informatie langs elektronische weg

11.6 Communicatie tussen u en ons vindt elektronisch plaats, tenzij de **overeenkomst** anders bepaalt. Verder mogen wij er ook voor kiezen **schriftelijk** met u te communiceren.

11.7 Door acceptatie van de **overeenkomst** heeft u ons toestemming gegeven om informatie uitsluitend elektronisch te verstrekken. Dit betekent dat u ermee akkoord gaat dat voor u bestemde documenten en/of informatie naar het door u opgegeven e-mailadres worden verstuurd en/of via **mijn.nn** en/of via de NN App en/of op **nn.nl** voor u beschikbaar zullen zijn.

11.8 Er zijn risico's verbonden aan het sturen en ontvangen van e-mails en het beschikbaar stellen van informatie via internet. U bent zich hiervan bewust en accepteert deze risico's. Meer informatie over veilig internet en over wat u kunt doen om deze veiligheid te vergroten, leest u op de webpagina Veilig Internet op nn.nl. U moet zich houden aan die veiligheidsvoorschriften.

(Telefoon)gesprekken

11.9 Wij mogen (telefoon)gesprekken tussen u en ons opnemen. Als wij (telefoon) gesprekken opnemen, dan vertellen wij u dit voorafgaand aan het gesprek. Wij mogen deze gesprekken bewaren en archiveren. Vastgelegde (telefoon)gesprekken wissen wij in beginsel na twee jaar. Wij behouden ons het recht voor om deze gegevens langer te bewaren als dat noodzakelijk is. Een langere bewaartermijn kan bijvoorbeeld nodig zijn om aan geldende wettelijke bewaartermijnen te voldoen.

Mijn.nn

11.10 Bij Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen maakt u gebruik van uw persoonlijke omgeving op **mijn.nn**. Daarom zijn ook de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn** op Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen van toepassing. In de Gebruikersvoorwaarden mijn.nn leest u hoe en onder welke voorwaarden u gebruik kunt maken van mijn.nn. U kunt hiernaast gebruik maken van de NN App. Op het gebruik van de NN App zijn de voorwaarden voor de NN App van toepassing.

11.11 Via mijn.nn kunt u wijzigingen in uw persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld uw naam, adres of e-mailadres, aan ons doorgeven.

Instructies en mededelingen aan ons doorgeven

11.12 Als u ons een instructie geeft of een mededeling doet, dan moet u er voor zorgen dat deze duidelijk is en de juiste gegevens bevat. Wij zijn niet verplicht te controleren of de instructies en mededelingen die u ons geeft juist zijn. Wij zijn niet aansprakelijk of verantwoordelijk voor problemen die hiermee verband houden.

11.13 Wij hoeven instructies en mededelingen niet op te volgen als u geen gebruik heeft gemaakt van de door ons vastgestelde methode voor het overbrengen van deze instructies of mededelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan communicatiemiddelen zoals **mijn.nn**, de NN App, e-mail of een formulier.

11.14 Uw instructies en mededelingen geeft u door via internet, e-mail, telefoon of andere communicatiemiddelen. U doet dit altijd zorgvuldig en veilig. U bent hiervoor zelf verantwoordelijk.

Controle van gegevens en opdrachten

11.15 U bent verplicht om alle door ons aan u verstrekte bevestigingen, rapportages of andere opgaven te controleren en na te gaan of de door u gegeven opdrachten juist en volledig door ons zijn uitgevoerd. Als u opmerkt dat daarin iets niet klopt, dan bent u verplicht dit zo snel mogelijk aan ons te laten weten.

11.16 Laat u ons niet binnen dertien maanden nadat u die opgaven redelijkerwijze heeft kunnen ontvangen weten dat u het niet eens bent met de inhoud daarvan? Dan bent u akkoord met de inhoud van de opgaven.

11.17 Krijgt u van ons bevestigingen, rekeningafschriften, nota's of andere opgaven? Dan geldt de tweede werkdag nadat deze informatie volgens onze administratie naar u is gestuurd als datum van ontvangst en aanvaarding van deze informatie.

11.18 Het bepaalde in het vorige lid levert dwingend bewijs op, behoudens door u te leveren tegenbewijs.

Vergissingen herstellen

11.19 Als wij vaststellen dat we een vergissing hebben gemaakt, herstellen we deze zo snel mogelijk. Dit geldt bijvoorbeeld bij een foute boeking op uw **rekening**. Wij mogen een vergissing herstellen zonder dat u hiermee heeft ingestemd.

Informatieverstrekking aan anderen

11.20 Door het aangaan van de **overeenkomst**, gelden voor u ook de regels van partijen die nodig zijn om bijvoorbeeld de aan- en verkopen van **participaties** goed te laten verlopen, zoals:

- een **beurs**, zoals bijvoorbeeld Euronext N.V.;
- Euroclear Netherlands B.V.;
- LCH Clearnet S.A.;
- Clearstream Banking S.A;
- andere partijen die daarvoor in de plaats treden.

Deze regels kunt u raadplegen op de internetpagina's van de betreffende partijen.

11.21 Staat er in die regels een derdenbeding ten gunste van u? Dan aanvaardt u dit derdenbeding, door aanvaarding van deze **productvoorwaarden**.

11.22 In bepaalde gevallen moeten wij informatie over uw identiteit, adres, **participaties** of **rekening** openbaar maken. Wij kunnen hiertoe bijvoorbeeld verplicht zijn door een verdrag, een wet, een verordening, of een gerechtelijk bevel. Als wij deze informatie een enkele keer met anderen (moeten) delen, dan brengen wij u daarvan op de hoogte. Wij brengen u niet op de hoogte als dit verboden is. Denk bijvoorbeeld aan informatie die we moeten delen met anderen in verband met een strafrechtelijk onderzoek. Ook brengen wij u niet op de hoogte dat wij informatie doorgeven als wij deze informatie doorlopend aan anderen (moeten) verstrekken. Denk bijvoorbeeld aan het opgeven van tegoeden aan de Belastingdienst of het melden van transactiegegevens op grond van wet- en regelgeving.

11.23 Als u of uw intermediair aangeeft dat uw intermediair een beheerrelatie met u heeft, dan delen wij de gegevens van uw **rekening** met uw intermediair gedurende de looptijd van uw **rekening**.

Informatieverstrekking aan ons

11.24 In verband met wettelijke verplichtingen, moeten wij uw identiteit vaststellen en verifiëren. Ook andere landen kunnen ons hiertoe verplichten. Hiervoor vragen wij van u bepaalde persoonsgegevens, andere informatie of documenten op.

Jaarlijks moeten wij aan de Nederlandse belastingdienst een opgave doen van gegevens van u en uw **rekening(en)**. Bent u ook belastingplichtig in een land buiten Nederland? Dan kan de Nederlandse belastingdienst gegevens over u en uw **rekening(en)** doorgeven aan de belastingdienst van dat land. Wij kunnen nadere regels stellen aan de veiligheidsmaatregelen die we toepassen en de wijze waarop klantherkenning/ identiteitsverificatie of autorisatie plaatsvinden. De (potentiële) rekeninghouder moet zich aan deze regels houden.

11.25 U bent verplicht mee te werken aan elk verzoek van ons om uw identiteit vast te stellen en/of te verifiëren. U bent verplicht om een wijziging in uw persoonlijke omstandigheden binnen 30 dagen na deze wijziging aan ons door te geven. Als u:

- gewijzigde omstandigheden niet (tijdig) doorgeeft;
- gegevens of omstandigheden verzwijgt;
- niet (tijdig) meewerkt aan enig verzoek van ons om uw identiteit vast te stellen;

dan bent u aansprakelijk voor de schade die wij en/of onze medewerkers als gevolg daarvan lijden.

Gebruik van persoonsgegevens

11.26 Wij verwerken uw persoonsgegevens voor het uitvoeren van de **overeenkomst**. We kunnen uw gegevens ook gebruiken voor:

- de beoordeling van u;
- het aangaan en uitvoeren van overeenkomsten met u;
- het administreren van producten;
- het verwerken van betalingsopdrachten;
- statistische analyses;
- marketingactiviteiten;
- fraudepreventie;
- het voldoen aan wettelijke verplichtingen.

11.27 Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij N.V. en Nationale-Nederlanden Bank N.V. maken onderdeel uit van dezelfde groep. U kunt ook benaderd worden met aanbiedingen voor schade-, levensverzekeringen of bankproducten van deze maatschappijen.

11.28 Op de verwerking van uw persoonsgegevens is het privacy statement van toepassing. Dit kunt u vinden op **www.nn.nl/privacy**.

12 Wijzigen van de overeenkomst

De voorwaarden wijzigen

12.1 Wij mogen (delen van) de **overeenkomst** altijd wijzigen. Met wijzigen bedoelen wij ook aanvullen. Als wij dit doen, ontvangt u hierover een e-mail van ons. Deze wijzigingen gelden vanaf de dertigste dag nadat u ze heeft ontvangen, tenzij u aangeeft hier niet mee akkoord te gaan.

12.2 Als u niet akkoord gaat met de door ons aan u medegedeelde wijzigingen, moet u dit ons binnen dertig dagen na ontvangst van de wijziging **schriftelijk** melden. U heeft dan een maand de tijd om uw **lijfrente** eventueel onder te brengen bij een andere **toegelaten aanbieder**. Wij berekenen in dat geval de kosten bij beëindiging volgens deze **productvoorwaarden**.

12.3 Het kan voorkomen dat wet- en regelgeving nadere eisen stellen aan de **overeenkomst**. Hierdoor kan aanpassing van de **overeenkomst** nodig zijn. In dat geval zal een dergelijke wijziging automatisch deel uitmaken van de **overeenkomst**. Daarvoor hebben wij geen (stilzwijgende) instemming van u nodig en ook niet van de **Beleggersgiro**.

12.4 Als een van de bepalingen uit de **overeenkomst** niet uitvoerbaar, ongeldig of nietig is, leidt dat in geen geval tot de niet-uitvoerbaarheid, ongeldigheid of nietigheid van de gehele **overeenkomst**. In het geval dat de niet-uitvoerbaarheid, ongeldigheid of nietigheid van een bepaling onbetwistbaar vast komt te staan, zal die bepaling gehouden worden voor een geldige bepaling die het meest de strekking van de nietige of vernietigbare bepaling benadert.

De dienstverlening wijzigen

12.5 Wij kunnen (een deel van) onze dienstverlening beëindigen. Als wij de dienstverlening met betrekking tot een bepaald **beleggingsfonds** beëindigen, dan:

- stellen wij u hier van tevoren van op de hoogte; en
- geven wij u een termijn waarbinnen u opdracht kunt geven tot verkoop van de betreffende **participaties**.

12.6 Geeft u uw opdracht te laat aan ons? Dan mogen wij de **participaties** op een door ons te bepalen tijdstip verkopen.

13 Slotbepalingen

Overdracht van uw overeenkomst

13.1 Het kan zijn dat de **bank** haar bedrijfsactiviteiten overdraagt aan een andere partij. In dat geval draagt de **bank** ook de juridische verhouding met u over. Met het accepteren van deze **productvoorwaarden** geeft u bij voorbaat toestemming voor een dergelijke overdracht en verleent u bij voorbaat uw medewerking daaraan.

13.2 U geeft door het accepteren van deze **productvoorwaarden** bij voorbaat uw toestemming aan een overdracht van één of meer van de rechten of verplichtingen van de **bank** om andere redenen dan hiervoor vermeld.

U.S. persons uitgesloten

13.3 Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen is niet geregistreerd onder de Securities Act in de Verenigde Staten van Amerika. Wij verlenen geen beleggingsdiensten aan

U.S. persons.

13.4 Als u een U.S. person wordt, moet u dit direct **schriftelijk** aan ons melden. Wij verkopen dan uw participaties en beëindigen alle beleggingsdiensten aan u. Wij zijn op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk voor welke schade dan ook.

Belangentegenstellingen

13.5 Het kan gebeuren dat uw belangen tegengesteld zijn aan onze belangen. Om deze belangentegenstellingen zoveel mogelijk te voorkomen en een onafhankelijk optreden van het bedrijfsonderdeel dat de beleggingsdiensten verleent te waarborgen, hebben wij een beleid opgesteld. In bijlage 3 Belangentegenstellingen bij deze **productvoorwaarden** hebben wij een samenvatting opgenomen van dit beleid.

13.6 Op uw verzoek verstrekken wij u nadere informatie over dit beleid.

Bewijskracht van onze administratie

13.7 Een kopie uit onze administratie geldt tegenover u als volledig bewijs, behalve als u met succes tegenbewijs levert. Wij hoeven onze administratie niet langer te bewaren dan de wettelijke bewaartermijnen die daarvoor gelden.

Machtigingsrecht

13.8 U mag alleen met onze toestemming derden machtigen om over uw **rekening** te beschikken.

Ons recht om te verrekenen

13.9 Wij mogen al dan niet opeisbare vorderingen die wij op u hebben, verrekenen met al dan niet opeisbare tegenvorderingen die u op ons heeft. Als de vordering van ons op u of uw tegenvordering op ons niet opeisbaar is, zullen wij alleen verrekenen als:

- er beslag wordt gelegd of op een andere manier verhaal wordt gezocht;
- een beperkt zakelijk recht wordt gevestigd;
- u uw tegenvordering op ons onder bijzondere titel overdraagt.

13.10 Als wij verrekenen, dan laten wij u dit weten.

Toepasselijk recht

13.11 Op de **overeenkomst** is uitsluitend Nederlands recht van toepassing. Wij houden ons aan alle verplichtingen die uit de wet- en regelgeving voortvloeien.

Klachten

13.12 Heeft u een klacht over Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen? Dan richt u uw klacht eerst aan ons, in overeenstemming met de op dat moment bij ons geldende klachtenprocedure. Op nn.nl leest u hoe onze klachtenprocedure werkt en hoe u een klacht bij ons indient.

13.13 Geschillen die uit of in verband met de **overeenkomst** mochten voortvloeien, zullen in eerste aanleg worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in Amsterdam.

13.14 U bent, ongeacht het vorige artikellid, bevoegd **schriftelijk** een klacht in te dienen bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD), één en ander overeenkomstig het Reglement van deze Klachtencommissie.

13.15 Als wij betrokken worden in een procedure en/of geschil tussen u en een ander, dan moet u alle kosten betalen die wij daarvoor moeten maken.

Contactgegevens

13.16 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is gevestigd te Den Haag. U kunt contact opnemen met de **bank** via **nn.nl** of postbus 93604, 2509 AV Den Haag.

13.17 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 52605884. De **bank** beschikt over een vergunning van De Nederlandsche Bank N.V., gevestigd te Westeinde 1, 1017 ZN Amsterdam.

13.18 De **bank** is een kredietinstelling met de bevoegdheid tot het verlenen van beleggingsdiensten die is ingeschreven in het register van De Nederlandsche Bank

13.19 N.V. zoals bedoeld in artikel 1:107 van de **Wet op het financieel toezicht**.

14 Begrippen

Algemene Bankvoorwaarden
De algemene voorwaarden zoals opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en neergelegd bij de griffie van de rechtbank Amsterdam, of voorwaarden die daarvoor in de plaats komen.

Bank
Nationale-Nederlanden Bank N.V. statutair gevestigd in Den Haag, Postbus 93604, 2509 AV Den Haag
www.nn.nl.

Belegd vermogen
de totale waarde van de **beleggingen** van de **rekeninghouder** op zijn Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen.

Beleggersgiro
de Stichting Nationale-Nederlanden Bank Beleggersgiro gevestigd in Den Haag dan wel een andere door de **bank** aangewezen bewaarinstelling.

Beleggingen
participaties in **beleggingsfondsen**.

Beleggingsadvies
een door de **bank** aan de **rekeninghouder** gegeven gepersonaliseerde aanbeveling om onder meer één of meerdere **participaties** te kopen-, verkopen en/of te houden.

Beleggingsfonds(en)
beleggingsinstellingen, icbe's (maatschappijen en fondsen voor collectieve belegging in effecten) en/of **beleggingsfondsen** (waaronder tevens begrepen indextrackers) zoals bedoeld in de zin van de **Wet op het financieel toezicht**.

Beleggingsovereenkomst
de afspraak tussen u en de bank waarin de beleggingsdienstverlening in het kader van Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen is overeengekomen.

Beleid voor het uitvoeren van orders
het **beleid voor het uitvoeren van orders**, zoals dit van tijd tot tijd door de **bank** wordt vastgesteld.

Beurs
elk handelsplatform waarop via ons binnen de grenzen van de **overeenkomst** kan worden gehandeld.

Huisfonds
een **beleggingsfonds** dat wordt aangeboden door (een onderdeel van) NN Group N.V.

Indextracker(s)
Exchange Traded Product **beleggingsfondsen** zoals Exchange Traded Funds, Exchange Traded Commodities, Exchange Traded Currencies en Exchange Traded Notes.

Lijfrente
Een **lijfrente** is een geblokkeerde **rekening** waarop geld wordt ingelegd om later een periodieke uitkering te krijgen.

Mijn.nn
de beveiligde online omgeving van Nationale-Nederlanden waarop de **rekeninghouder** toegang kan krijgen tot zijn Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen.

Nn.nl
de openbare website van Nationale-Nederlanden **www.nn.nl**.

Order
opdracht tot het verrichten van één of meer transacties in **participaties**.

Overeenkomst
Het totaal aan afspraken tussen u en de **bank** in het kader van Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen, waaronder het openingsformulier, de **beleggingsovereenkomst**, deze **productvoorwaarden** en de hierin genoemde voorwaarden, zoals de **Algemene Bankvoorwaarden**, de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn**, de richtlijnen die genoemd staan op de webpagina Veilig Internet op **nn.nl** en de regels zoals genoemd in artikel 11.20 - 11.23 Informatieverstrekking aan anderen. Het is een overeenkomst zoals bedoeld in artikel 4:89 **Wet op het financieel toezicht**.

Participatie
een v**order**ing op de **Beleggersgiro** in de vorm van financiële instrumenten in de zin van de **Wet op het financieel toezicht**.

Productvoorwaarden
deze productvoorwaarden Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen van Nationale-Nederlanden Bank N.V.

Rekening
een Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen **rekening** van de **rekeninghouder** bij de **bank** met een uniek nummer voor (onder meer) het bewaren en administreren van **participaties** en het debiteren en crediteren van **saldo**.

Rekeninghouder
de persoon die een Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen bij ons aanhoudt.

Revisierente
De rente die u aan de Belastingdienst moet betalen als u met uw Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen een handeling verricht die wettelijk niet is toegestaan. De revisierente is meestal 20% van het **saldo** op Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen plus de opgebouwde maar niet bijgeschreven rente.

Saldo
geld van de **rekeninghouder** op Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen bij de **bank** in euro.

Schriftelijk
op papier en niet langs elektronische weg.

Tegenrekening
de betaal**rekening** van de **rekeninghouder** bij een andere bank. Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen heeft één **tegenrekening**. De **tegenrekening** moet op dezelfde naam staan als Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen.

Toegelaten aanbieder
Een persoon of instelling (bank, verzekeraar of pensioenfonds) die volgens de Wet inkomstenbelasting 2001 **lijfrenten** mag aanbieden.

U.S. Person
hieronder verstaan wij een natuurlijk persoon:

- die inwoner van de **Verenigde Staten van Amerika** is;
- die staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** is;
- die zichzelf als inwoner of staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** presenteert;
- die beschikt over contact- of bankgegevens in de **Verenigde Staten van Amerika**, zoals woonadres, postadres, fiscaal adres, een bankrekeningnummer of een telefoonnummer of die beschikt over een beleggingsadviseur, vermogensbeheerder, vertegenwoordiger of gevolmachtigde die aan één van deze kenmerken voldoet;
- die in verband met het verlenen van beleggings- of nevendiensten door de **bank** aan de natuurlijke persoon, waaronder ook begrepen het aanhouden van Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen voor de natuurlijke persoon en de ontvangst door ons van een of meer betalingen verricht door de natuurlijke persoon in verband met deze activiteiten (i) in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** betalingen of leveringen doet of ontvangt of (ii) in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** informatie verstrekt of ontvangt.

Verenigde Staten van Amerika
de **Verenigde Staten van Amerika**, inclusief haar staten en het District of Columbia en alle grondgebieden onder haar jurisdictie.

Wet op het financieel toezicht
de Wet op het financieel toezicht en alle regels op basis van deze wet of de wetten en regels die daarvoor in de plaats komen.

Bijlage 1 - Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen

Lees deze bijlage goed! In deze bijlage gaan wij in op de risico's en kenmerken van beleggen. U belegt waarschijnlijk omdat u meer rendement wilt behalen dan met sparen. Maar beleggen kent risico's. Daarom moet u begrijpen met welke risico's u te maken krijgt. In deze bijlage bespreken wij eerst risico in het algemeen.

Vervolgens bespreken we risico en beleggen.

Daarna gaan wij in op vijf specifieke soorten risico's bij beleggen, waaronder de risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**. Ook bespreken we hoe u de risico's die u met uw **belegd vermogen** loopt, kunt verkleinen.

Het is belangrijk om u goed voor te bereiden voordat u start met beleggen. In deze bijlage zetten we uiteen wat u zou kunnen doen om u voor te bereiden.

Risico in het algemeen

1. Wat is risico?
We nemen in het dagelijks leven continu risico's.Bijvoorbeeld in onze baan, in onze relaties of in het verkeer. Steekt u lopend direct de weg over of gaat u toch naar dat zebrapad met stoplicht verderop? Het voordeel is dat u sneller aan de overkant bent, maar het nadeel is dat u een klein of groot ongeluk kunt krijgen als iemand u geen voorrang verleent. Als u een risico neemt, vraagt u zich (on)bewust af 'wat levert het me op als het goed gaat' en 'wat kost het me als het verkeerd afloopt'. U schat daarbij steeds in hoe waarschijnlijk het is dat het op een bepaalde manier afloopt.

Risico en beleggen

2. Loop ik risico bij beleggen?
Ja. Als u gaat beleggen loopt u altijd risico's. Het maakt daarbij niet uit waar u in belegt. Risicoloos beleggen bestaat niet.

Let op! Als u de mogelijke verliezen op uw belegging niet kunt of wilt dragen, dan past beleggen niet bij u.

3. Wat is het belangrijkste risico van beleggen?
Het belangrijkste risico van beleggen is dat u het door u ingelegde geld voor een deel of (in het ergste geval) zelfs helemaal kunt verliezen.

4. Sparen of beleggen?
Als u kiest om te beleggen in plaats van te sparen, kan het zo zijn dat achteraf blijkt dat u een voordeel bent misgelopen. Bijvoorbeeld omdat u met sparen een hoger rendement had kunnen halen. Dit risico houdt ook in dat als u niets verliest het rendement onvoldoende kan zijn om de inflatie bij te houden. In dat geval verliest u aan koopkracht. Bijvoorbeeld: u betaalt 1,2 % belasting op uw vermogen (vermogensrendementsheffing) en de inflatie is 2%. Dan heeft u ongeveer 3,2% rendement op uw **beleggingen** nodig om te zorgen dat u geen koopkracht verliest. Daar staat tegenover dat u in hetzelfde voorbeeld minimaal 3,2% rente op uw spaarrekening nodig heeft om alleen uw koopkracht te behouden. De reden dat u overweegt om te beleggen is dat u verwacht dat op de lange termijn meer rendement te behalen is met beleggen dan met sparen. Dit mag dan in het verleden zijn voorgekomen maar dat betekent niet dat het ook in de toekomst zo zal zijn.

5. Hoe kunt u met de risico's van beleggen omgaan?
U kunt op drie manieren met de risico's van beleggen omgaan.

1. U neemt het risico niet: u belegt niet of stopt met beleggen.
2. U probeert het risico te verminderen: bijvoorbeeld door uw **beleggingen** te spreiden. Dat wil zeggen, u belegt slechts een deel van uw vermogen en u zorgt voor voldoende spreiding van uw **beleggingen**.
3. U accepteert het risico waarbij u een positief maar ook een negatief resultaat kunt behalen.

Ook al zou u met beleggen op de lange termijn hogere resultaten kunnen boeken dan bij sparen, het resultaat blijft onzeker.

Soorten risico's bij beleggen

6. Welke soorten risico's bij beleggen onderscheiden wij?
Of u uiteindelijk winst of verlies heeft, wordt mede beïnvloed door vele onderliggende risico's. Wij onderscheiden:

a. algemene risico's van beleggen;
b. risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**;
c. risico's van de beleggingscategorieën waarin beleggingsfondsen beleggen;
d. risico's en **saldo** (geld);
e. risico's verbonden aan de belegger als mens.

7. Welke risico's bespreken we in deze bijlage?
We bespreken in deze bijlage niet alle (onderliggende) risico's van beleggen. Zo zijn er risico's verbonden aan de manier waarop het financiële stelsel functioneert en hoe transacties in financiële instrumenten worden afgewikkeld. De kans dat die risico's zich voordoen is klein, maar als het gebeurt, kunnen de gevolgen heel groot zijn. Als die risico's zich voordoen is er waarschijnlijk veel meer aan de hand in de wereld. De enige manier waarop u die risico's kunt vermijden is door niet te beleggen en geen geld te zetten op een bank**rekening**. In deze bijlage bespreken wij daarom alleen de risico's waar u als belegger waarschijnlijk het meest mee in aanraking kunt komen.

A. Algemene risico's van beleggen

8. Wat zijn de belangrijkste algemene risico's waar u als belegger mee te maken kunt krijgen?
De belangrijkste algemene risico's waarmee u als belegger te maken kunt krijgen zijn:

- **Marktrisico**
  Het marktrisico hangt samen met de algemene economische situatie. Voorbeelden zijn: periodes van economische groei of achteruitgang, veranderingen in (de hoogte van) belastingen of wijzigende energieprijzen.
- **Koersrisico**
  Dit is het risico op koersschommelingen. Het maakt niet uit waarin u belegt: u loopt altijd een koersrisico. Bijvoorbeeld: De aandelen van een bedrijf kunnen minder waard worden. Oorzaken van koersrisico zijn dat een nieuwe concurrent die hetzelfde product maakt, een staking of de publicatie van de resultaten van een bedrijf.
- **Valutarisico**
  Belegt u niet in euro's, maar in een andere valuta (munt)? Dan is de kans groot dat de koers van die valuta bij verkoop of aflossing verschilt van de valutakoers bij de aankoop.
- **Herbeleggingsrisico**
  Dit is het risico dat dividend, rentebetalingen, verkochte **beleggingen** of andere inkomsten uit **beleggingen** niet opnieuw kunnen worden belegd tegen hetzelfde rendement als de oorspronkelijke belegging.
- **Renterisico**
  De waarde van bepaalde **beleggingen** daalt als de marktrente stijgt. Een voorbeeld hiervan zijn obligaties. De volgende situatie kan zich voordoen. Als de marktrente stijgt nadat een **beleggingsfonds** een obligatie heeft gekocht, dan daalt de koers en de waarde van die obligatie. Dat komt omdat er op de markt obligaties met dezelfde looptijd te vinden zijn als die welke het **beleggingsfonds** heeft gekocht, maar met een hogere rente. De obligatie die het **beleggingsfonds** heeft gekocht is dus minder interessant geworden dan de andere obligatie. Daarnaast kan risico toe- of afnemen, afhankelijk van de gevoeligheid van obligaties voor renteveranderingen. Als de marktrente omhoog gaat, heeft dit in het algemeen ook een negatieve invloed op de koersontwikkeling van aandelen.
- **Liquiditeitsrisico**
  Dit is het risico dat een belegger zijn positie niet tegen normale prijzen kan verkopen of een positie kan aangaan vanwege een gebrek aan voldoende kopers en verkopers in de

betreffende belegging. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij obligaties en leningen. Dit risico kan zich ook voordoen bij vastgoedobjecten. Vastgoedobjecten worden niet dagelijks verhandeld. Dit brengt het risico met zich mee dat beleggers in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen niet op ieder gewenst moment kunnen uitstappen. Bij private equity kan dit risico zich als volgt voor doen: de belangen die private equity fondsen nemen worden doorgaans voor zeven tot tien jaar in portefeuille gehouden. Om die reden is de liquiditeit die een private equity fonds kan bieden, beperkt.

- **Concentratierisico**
  Dit is het risico dat uw **beleggingen** onvoldoende zijn gespreid en sterk zijn gericht op één bepaald type **beleggingen**, in één bepaalde sector en/of één bepaalde regio.
- **Kredietrisico**
  Dit is het risico dat een debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld de uitgevende instelling niet in staat is om de rente en/of aflossing te betalen aan de belegger. Indien een onderneming niet langer aan zijn verplichtingen kan voldoen, dan bestaat er een reële kans op faillissement. In geval van faillissement staan de aandeelhouders achteraan in de rij. Pas wanneer de vreemd vermogensverschaffers zijn betaald komt de aandelenbelegger in beeld. Een vastgoedfonds kan bijvoorbeeld huurders hebben met een slechte kredietwaardigheid. Zij loopt dan het risico dat een deel van de huren niet meer worden betaald en dat mogelijkerwijs het betreffende pand opnieuw verhuurd zal moeten worden.
- **Informatierisico**
  Dit is het risico dat een belegger minder informatie heeft dan andere partijen. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij **beleggingsfondsen** die investeren in vastgoed en/of private equity. Dit soort **beleggingsfondsen** is veelal minder transparant en de activiteiten van deze **beleggingsfondsen** zijn voor beleggers minder makkelijk te volgen. Deze verminderde transparantie heeft tot gevolg dat het monitoren van de strategieën van dit soort **beleggingsfondsen** in de praktijk lastiger is, hetgeen risico's met zich mee kan brengen.
- **Volatiliteitsrisico**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt.

B. Risico's van beleggen in beleggingsfondsen

9. Inleiding
Bij Aanvullend Pensioen Zelf Beleggen bepaalt u zelf in welke **beleggingsfondsen** u belegt. U doet dit voor uw eigen **rekening** en risico. Wij geven u geen **beleggingsadvies** waarop u uw beslissingen kunt baseren.

Hieronder bespreken wij eerst vier kenmerken van **beleggingsfondsen**. In paragraaf 14 en 15 bespreken wij vervolgens belangrijke risico's van beleggen in beleggingsfondsen. Daarna gaan wij in paragraaf 16 en 17 van deze bijlage in op de risico's en kenmerken van de beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** beleggen.

10. Kenmerk 1: Het verschil tussen actieve en passieve beleggingsfondsen
Bij een actief **beleggingsfonds** wijkt de beheerder van een **beleggingsfonds** op grond van een bepaalde visie over risico en rendement actief van de index af. Hiermee probeert het **beleggingsfonds** een extra rendement te behalen ten opzichte van een index, bijvoorbeeld de Amsterdam Exchange Index (AEX-index). Hiervoor zijn meer transacties nodig dan bij passief beleggen. Passief beleggen betekent dat bijvoorbeeld een

beleggingsfonds zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index volgt. Het rendement dat het **beleggingsfonds** behaalt zal daarom niet veel afwijken van de index. Anders dan bij een actief **beleggingsfonds**, probeert men bij een passief **beleggingsfonds** niet een hoger rendement te behalen dan de markt die gevolgd wordt. Het doel van het **beleggingsfonds** daarbij is om een vergelijkbaar rendement als de markt te behalen. Dit wordt ook wel indexbeleggen genoemd. De kosten van een passief **beleggingsfonds** zijn over het algemeen lager dan de kosten van een actief **beleggingsfonds**. Passieve **beleggingsfondsen** zijn indexfondsen en Exchange Traded Products (ETP's). Er bestaan drie soorten Exchange Traded Products, te weten 1) Exchange Traded Funds (ETF's), 2) Exchange Traded Commodities/Currencies (ETC's) en 3) Exchange Traded Notes (ETN's). ETF's volgen gewoonlijk aandelen- of vastrentende marktindices. ETC's volgen voornamelijk de resultaten van grondstoffenmarkten. Ook zijn er ETC's die buitenlandse valuta volgen. ETN's volgen gewoonlijk grondstoffen-, valuta-, volatiliteit- en strategieindexen.

11. Kenmerk 2: Spreiding van **beleggingen** bij **beleggingsfondsen**
Beleggingsfondsen beleggen in verschillende beleggingscategorieën. Daardoor kunt u al met een relatief klein bedrag een betere risicospreiding bereiken dan wanneer u in losse aandelen of obligaties belegt. Worden de **beleggingen** door een **beleggingsfonds** goed gespreid, dan beperkt dat doorgaans het risico. Een **beleggingsfonds** kan **beleggingen** bijvoorbeeld spreiden over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, obligaties, onroerend goed. Zij investeert dan in twee of meer van deze beleggingscategorieën. Dit noemen we een mixfonds. Indien u belegt in een mixfonds kan het risico dat u loopt hoger of lager zijn dan wanneer u belegt in een **beleggingsfonds** dat belegt in één individuele beleggingscategorie. Een **beleggingsfonds** kan ook aandelen kopen uit verschillende bedrijfstakken, of obligaties met verschillende looptijden, of beleggen in verschillende munten (valuta) of in verschillende gebieden in de wereld.

12. Kenmerk 3: dividend en **beleggingsfondsen**
Beleggingsfondsen kunnen dividend uitkeren. Dividend is de winst van individuele bedrijven die via het **beleggingsfonds** wordt uitgekeerd aan de beleggers. **Beleggingsfondsen** keren meestal één keer per jaar dividend uit. Uw dividendbedrag wordt meestal automatisch herbelegd in het **beleggingsfonds**. De hoogte van het dividend kan per uitkering verschillen en soms wordt er helemaal geen dividend uitgekeerd. Over dividend moet u belasting betalen. De dividendbelasting wordt automatisch ingehouden als het dividend wordt uitgekeerd.

13. Kenmerk 4: de beurskoers van een beleggingsfonds
De beurskoers geeft de waarde van een deelnemingsrecht in een **beleggingsfonds** weer. De koers kan worden beïnvloed door allerlei factoren. Bijvoorbeeld door de resultaten en de toekomstverwachtingen van bedrijven in het **beleggingsfonds**. Maar ook door macroeconomische-, sociale-, economische- en politieke ontwikkelingen.

14. Welke risico's gelden bij actieve en passieve **beleggingsfondsen**?
Voor beleggen in **beleggingsfondsen** gelden de algemene risico's van beleggen die wij hiervoor hebben besproken. **Beleggingsfondsen** kennen daarnaast een aantal specifieke risico's.

Die risico's zijn:

- **Omslagrisico**
  Een **beleggingsfonds** kan uit verschillende kleinere **beleggingsfondsen** bestaan. Dit noemen we ook wel subfondsen. Negatieve resultaten van zo'n subfonds kunnen worden omgeslagen over de andere subfondsen.
- **Geografisch risico**
  De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaald gebied zoals bijvoorbeeld Europa is gevoelig voor ontwikkelingen in die regio. Denk bijvoorbeeld aan economische of politieke ontwikkelingen.
- **Sectorrisico**
  De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaalde sector (bijvoorbeeld transport) is vooral gevoelig voor ontwikkelingen in die regio of sector.
- **Debiteurenrisico**
  Het is mogelijk dat een **beleggingsfonds** failliet gaat of de bedrijven waarin het **beleggingsfonds** belegt failliet gaan. In dat geval kunnen **beleggingen** nog heel weinig of niets waard zijn. Er is dan geen enkele garantie dat de belegger zijn inleg terugkrijgt. Specifieke soorten passieve **beleggingsfondsen** kennen naast de in deze paragraaf beschreven risico's nog een ander belangrijk risico. Dat risico wordt hieronder beschreven in paragraaf 15.

15. Belangrijk risico bij passieve **beleggingsfondsen**: tegenpartijrisico
Beleggingsfondsen die beleggen in derivaten (afgeleide producten) en/of waarbij onderliggende waarden worden uitgeleend, kennen een specifiek risico: tegenpartijrisico. Dit is het risico dat een tegenpartij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged dan kan dit tot grote verliezen leiden. Een voorbeeld: een synthetische **indextracker** bootst de index na met behulp van derivaten. Hierdoor ontstaat een zogenoemd tegenpartijrisico. Let op, dit risico zich ook voor kan doen bij actieve **beleggingsfondsen**.

C. Risico's van de beleggingscategorieën waarin beleggingsfondsen beleggen

16. Inleiding
Om goed te kunnen begrijpen waarin u kunt beleggen, bespreken wij hieronder een aantal kenmerken en risico's van de verschillende beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** kunnen beleggen. Voor beleggingscategorieën gelden de algemene risico's van beleggen zoals hiervoor beschreven onder A. 'Algemene risico's van beleggen'.

17. Wat zijn die beleggingscategorieën?
Wij onderscheiden in deze bijlage de volgende beleggingscategorieën:

a. Vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties en geldmarktfondsen)
b. Aandelen
c. Vastgoed
d. Hedgefunds
e. Private Equity
f. Grondstoffen

a. Vastrentende waarden

Kenmerken van vastrentende waarden

Onder vastrentende waarden verstaan we alle **beleggingen** waarvan de periodieke betalingen in de vorm van rente en aflossing contractueel zijn vastgelegd. De bekendste verschijningsvormen zijn de obligaties van overheden (staatsobligaties) en bedrijven (bedrijfsobligaties).

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: renterisico, kredietrisico, valutarisico, volatiliteitsrisico en liquiditeitsrisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage.

b. Aandelen

Kenmerken van aandelen

Aandelen zijn beleggingsinstrumenten waarbij de periodieke vergoeding (dividend) niet contractueel is vastgesteld maar afhankelijk is van de financiële prestaties van de onderneming. Verder geldt dat de aandeelhouders als laatste aan bod komen bij een eventueel faillissement. De verschaffers van vreemd vermogen komen eerst aan bod. Dit betekent dan ook dat aandeelhouders een relatief groot risico lopen ten opzichte van beleggers in vastrentende waarden.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, valutarisico en liquiditeits-risico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage.

c. Vastgoed

Kenmerken van vastgoed

Onder vastgoedfondsen verstaan wij hier alle beleggingsfondsen die de verkregen gelden van beleggers investeren in vastgoedobjecten.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, concentratierisico en informatierisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage.

Daarnaast gelden er bij vastgoed specifieke risico's, te weten: leveragerisico en waarderingsrisico.

- **Leverage risico**
  Dit is het risico dat de verhouding tussen het eigen vermogen in een belegging en het vreemde vermogen voor extra risico's zorgt. Leverage wordt veelal gebruikt door vastgoedfondsen om een hoger rendement te kunnen behalen. Bij een te hoge leverage kan uw inleg in een **beleggingsfonds** verloren gaan.
- **Waarderingsrisico**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging niet overeenkomt met de werkelijke waarde. De waardering van niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen komt tot stand door middel van taxaties van de vastgoedobjecten waarin zij investeren. Anders dan de prijzen op financiële markten van andere **beleggingen** veranderen de prijzen niet van dag tot dag.
- Periodiek worden vastgoedobjecten getaxeerd en komt een nieuwe waarde tot stand. Doordat tussen taxaties soms een half jaar tot een jaar kan zitten, loopt de belegger het risico dat de waarde zoals opgegeven door een vastgoedfonds niet een representatieve weergave is van de feitelijke waarde.

Verder kunnen er in het proces van waardering door taxateurs allerlei fouten sluipen waardoor de afgegeven waarde op de vastgoedobjecten ook niet volledig representatief is.

d. Hedge funds (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van hedge funds

Hedgefunds zijn privaat georganiseerde **beleggingsfondsen** die veelal worden gekenmerkt door een grote mate aan vrijheid in het beleggingsbeleid, een beperkte transparantie en een beperkt toezicht. De vrijheid in beleggingsbeleid geldt met betrekking tot de beleggingscategorieën waarin belegd kan worden, het gebruik van leverage en het kunnen innemen van short posities.

Risico's

Aan beleggen in hedge funds kunnen diverse uiteenlopende risico's kleven. Verschillen tussen de hedge fund strategieën kunnen aanzienlijk zijn, daaromkunnen ook de risicoprofielen sterk verschillen. Daarom zullen niet alle hieronder genoemde risico's in even sterke mate van toepassing zijn op de diverse hedge funds. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij hedge funds specifieke risico's gelden, te weten: volatiliteitsrisico en tegenpartijenrisico.

- **Volatiliteitsrisico**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt. Doordat sommige hedge funds actief met derivaten werken hebben zij een relatief grote blootstelling aan volatiliteitsrisico.
- **Tegenpartijrisico**
  Dit is het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Veel hedgefunds zijn actief in derivatenmarkten en lopen uit dien hoofde tegenpartijrisico. Dit geldt ook voor de relatie die hedgefunds hebben met prime brokers. Prime brokers zijn instellingen die worden ingeschakeld om short posities te kunnen innemen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged, dan kan dit tot grote verliezen leiden.

e. Private Equity (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van private equity

Private equity fondsen zijn **beleggingsfondsen** die beleggen in niet-beursgenoteerde bedrijven. Het kan hier gaan om startende bedrijven (venture capital) en reeds lang bestaande bedrijven (buy outs).

Risico's

Beleggingen in private equity gaan over het algemeen gepaard met dezelfde risico's als **beleggingen** in beursgenoteerde aandelen. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquidi teitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast geldt er bij private equity een specifiek risico, te weten: manager selectierisico.

- **Manager selectierisico**
  Dit is het risico dat de manager van een **beleggingsfonds** niet de juiste **beleggingen** selecteert. Het gemiddelde private equity **beleggingsfonds** blijkt het in de praktijk niet veel beter te doen dan een representatieve index voor

beursgenoteerde aandelen (bijvoorbeeld de MSCI World). Echter, de beste 25% van alle private equity **beleggingsfondsen** doet het een stuk beter dan de genoteerde aandelenmarkt. Dit is kenmerkend voor de private equity markt. Het verschil tussen goede en slechte private equity **beleggingsfondsen** kan bijzonder groot zijn. Alleen indien een belegger in staat is om de top 25% van de private equity markt te selecteren is private equity vanuit rendementsoogpunt een aantrekkelijk alternatief. In de andere 75% van de gevallen loopt de belegger het risico op een (zeer) slecht resultaat.

f. Grondstoffen

Kenmerken van grondstoffen

Onder **beleggingen** in grondstoffen verstaan we alle directe **beleggingen** in fysieke grondstoffen dan wel in futures die grondstoffen als onderliggende waarde hebben. Een future is een overeenkomst waarmee je belegt in de waardeverandering van een product, bijvoorbeeld grondstoffen.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij grondstoffen zich specifieke risico's voordoen, te weten: negatieve roll return risk.

Negatieve roll return risk.

Dit is het risico van het 'doorrollen' van futures. Het grootste deel van de **beleggingen** in grondstoffen gaat via grondstoffen futures. Het is gebruikelijk dat **beleggingsfondsen** in grondstoffen steeds een positie innemen in de kortlopende future. Deze positie wordt - zeg na een maand - gesloten en 'doorgerold' naar de volgende kortlopende future. Indien de futures curve oplopend is, dan zal een dergelijke strategie gepaard gaan met verliezen bij het doorrollen van de positie. Een oplopende curve wil zeggen dat de futuresprijs voor langlopende contracten hoger ligt dan de futuresprijs voor kortlopende contracten. We noemen dit een negatieve roll return.

D. Risico's en saldo (geld)

18. Wat kan een risico zijn van **saldo** (geld)?
Saldo is in tegenstelling tot **participaties** niet afgezonderd van het vermogen van de bank. Dit betekent dat het **saldo** bij een faillissement tot de failliete boedel van de bank worden gerekend. In dat geval bent u één van de vele schuldeisers (een concurrente schuldeiser). In dat geval is de kans groot dat de **bank** uw geld maar voor een deel of zelfs helemaal niet kan teruggeven. Als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, dan kunt u aanspraak maken op een uitkering op basis van het depositogarantiestelsel. Hierbij geldt een maximum bedrag dat per **rekeninghouder** kan worden geclaimd. Het is verder mogelijk dat over **saldo** geen of weinig rente wordt uitgekeerd. Als gevolg van belastingen en inflatie kan uw koopkracht daardoor mogelijk dalen.

E. Risico's verbonden aan de belegger als mens

19. Blijft u rustig als belegger?
Economische modellen gaan van de mens uit die op een logische, rationele en efficiënte manier zijn belangen nastreeft (de 'homo economicus'). Uit de psychologie blijkt dat dit beeld niet klopt. Dat geldt niet alleen voor individuen, maar ook voor groepen. Als mens trappen we in meer of mindere mate in een aantal psychologische valkuilen. Die valkuilen hebben te maken met hoe wij als mensen

omgaan met verlies, onzekerheid en hoe wij als mensen informatie verwerken.

Als gevolg van die valkuilen kunnen we als mensen irrationele en onverantwoorde dingen doen. Bijvoorbeeld: iemand wil een verlies goedmaken door steeds grotere risico's te nemen en uiteindelijk onverantwoorde risico's. Koersbewegingen kunnen heftiger zijn dan men op basis van de beschikbare informatie zou verwachten. Of een hype, paniek of euforie kan ook een rol spelen. Wij zeggen niet dat u persé gevoelig bent voor die valkuilen, maar het is goed om u ervan bewust te zijn dat ze ook op u van invloed kunnen zijn.

Risico's verkleinen

20. Hoe kan ik risico's verkleinen?
U kunt de risico's die u met uw vermogen loopt op verschillende manieren verkleinen. Het kan verstandig zijn u daarvoor te laten bijstaan door een onafhankelijke financieel adviseur. Zo kunt u het risico verkleinen door:

- Het vermogen dat u wilt opbouwen te spreiden over verschillende beleggingscategorieën. Ook kunt u er voor kiezen een deel van uw vermogen te beleggen en een ander deel te sparen.
- Uw risico te spreiden door uw inleg te spreiden in de tijd. Een goed voorbeeld daarvan is om maandelijks in te leggen. Komt u dichter bij de datum dat u het geld dat u heeft opgebouwd met beleggen weer nodig heeft? Dan is het verstandig te gaan beleggen met minder risico's. Heeft u uw vermogen nodig binnen een paar jaar, dan kan het verstandiger zijn om te stoppen met beleggen en uw geld op een spaarrekening te zetten.

Bereid u goed voor

21. Voorbereiden op risico's
Een goede voorbereiding is belangrijk als u wilt gaan beleggen. U heeft zelf namelijk veel invloed op de risico's die u loopt. In paragraaf 22 tot en met 25 hieronder vertellen wij wat u kunt doen om u voor te bereiden.

22. Hoe verhoudt rendement zich ten opzichte van risico?
Bij beleggen gaat het om rendement en risico. Die twee hangen sterk samen. In het algemeen geldt: **beleggingen** waarvan u een hoog rendement kunt verwachten, brengen een hoog risico met zich mee.

Beleggingen met minder risico, leveren meestal minder op. Als u genoegen neemt met een lager verwacht rendement, dan kunt u ook minder risico nemen.

23. Bedenk wat uw doelstellingen zijn
Bedenk voordat u gaat beleggen wat uw doelstellingen zijn. Belegt u bijvoorbeeld om vermogen op te bouwen voor een wereldreis, voor de studie van uw kinderen of om extra inkomsten te hebben na uw pensioen?

24. Bedenk hoeveel risico u wilt en kunt lopen
Bedenk voordat u gaat beleggen ook wat uw mogelijkheden en verwachtingen zijn. Welk verlies bent u bereid te accepteren op het geld dat u inlegt? Stopt u alle eieren in één mandje of zorgt u dat uw vermogen zoveel mogelijk verspreid wordt? Kunt u het geld dat u belegt voor langere tijd missen? En bent u bereid om risico's te lopen? Wilt u een hoog rendement, dan neemt u vaak ook een groter risico.

25. Verdiep u in de kenmerken van beleggingsfondsen en hun specifieke risico's

Voordat u een beleggingsbeslissing neemt moet u er altijd voor zorgen dat u weet waarin u belegt en wat de belangrijkste risico's van die belegging zijn. Ook moet u ervoor zorgen dat u een inschatting maakt van hoe reëel die risico's zijn en welke impact ze voor u (kunnen) hebben als ze zich voordoen. Ieder **beleggingsfonds** is verplicht een document met daarin belangrijke kenmerken en risico's te publiceren. Dit kan een EBI (Essentiële Beleggersinformatie) of bijvoorbeeld een (verkort) prospectus zijn. Wij raden u aan om altijd de EBI, het prospectus of andere verplichte informatie van de uitgevende instelling te lezen voordat u gaat beleggen. Daarnaast kunt u ook de documentatie van de uitgevende instellingen van effecten waarin **beleggingsfondsen** beleggen raadplegen.

Bijlage 2 - Samenvatting Orderuitvoeringsbeleid

1. Waarom deze samenvatting?
Dit document is een samenvatting van ons Beleid voor het uitvoeren, doorgeven en verwerken van orders in financiële instrumenten (het '**Beleid**'). In deze samenvatting vind je informatie over de manier waarop Nationale-Nederlanden Bank N.V. (de '**Bank**', '**wij/we**') orders in financiële instrumenten doorgeeft of (laat) uitvoeren. Wij zijn verplicht om bij het doorgeven of (laten) uitvoeren van orders in financiële instrumenten voor jou het best mogelijke resultaat te behalen. Dit wordt ook wel 'best execution' genoemd. Hieronder lees je in het kort hoe we bij het doorgeven of (laten) uitvoeren van orders voor best execution zorgen. Meer informatie over de wijze waarop we orders doorgeven of (laten) uitvoeren staat in het Beleid. Dit Beleid vind je op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

2. Welke orders vallen onder het Beleid?
Alle orders die wij voor klanten uitvoeren, doorgeven en verwerken vallen onder dit Beleid.

3. Hoe bepalen wij aan wie we orders in beurgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's doorgegeven?
Voor de uitvoering van orders in beurgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's gebruiken wij een 'execution broker'. Bij het selecteren van een execution broker beoordelen wij onder meer de volgende criteria:

- Kennis en ervaring;
- Solvabiliteit en liquiditeit;
- Serviceniveau;
- Vergunningen; en
- Vermogensscheiding.

Verder analyseren wij het Orderuitvoeringsbeleid van de execution broker. We kijken dan naar de volgende zaken:

- De prijs waartegen een order wordt uitgevoerd;
- De kosten om de order uit te voeren;
- De snelheid waarmee de order wordt uitgevoerd;
- De kans dat de order wordt uitgevoerd en afgewikkeld; en
- De markttoegang die de execution broker heeft tot verschillende 'plaatsen van uitvoering'. 'Plaatsen van uitvoering' zijn een gereglementeerde markt (een beurs), een multilaterale handelsfaciliteit, een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling, een market maker of een andere liquiditeitsverschaffer.

4. Aan welke execution broker geven we orders in beursgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's door?

Wij hebben op basis van de bovenstaande factoren gekozen voor CACEIS Bank, Netherlands Branch ('**CACEIS NL**') als execution broker. CACEIS NL is onderdeel van CACEIS Bank S.A. ('**CACEIS**'). CACEIS is een ervaren execution broker en heeft toegang tot een groot aantal plaatsen van uitvoering.

Let op! We salderen orders in beurgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's voordat we ze aan de execution broker doorgeven. We geven alleen de gesaldeerde order voor uitvoering door aan de execution broker. Meer informatie over het salderen van orders vind je in hoofdstuk 6 van het Beleid. Dit Beleid vind je op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

5. Hoe bepalen wij waar we orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen uitvoeren?
Bij het uitvoeren van orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen houden we rekening met de volgende best execution factoren:

- De prijs waartegen de order wordt uitgevoerd;
- De kosten om de order uit te voeren;
- De snelheid waarmee de order wordt uitgevoerd;
- De omvang van de order;
- De waarschijnlijkheid dat de order wordt uitgevoerd en afgewikkeld;
- De aard van de order; en
- Alle andere voor de uitvoering van de order relevant aspecten.

Bij het uitvoeren van orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen kijken wij vooral naar de prijs minus de uitvoeringskosten. Dit wordt ook wel de 'totale tegenprestatie' genoemd. Met andere woorden: de verhouding tussen de prijs en de uitvoeringskosten is bij het uitvoeren van orders in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen de belangrijkste best execution factor.

6. Waar voeren wij orders in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen uit?
Orders in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen kunnen niet op een handelsplatform (bijvoorbeeld de Beurs of MTF) worden uitgevoerd. Een order in een niet-beursgenoteerd beleggingsfonds kan alleen worden uitgevoerd bij het beleggingsfonds zelf of bij een door haar aangewezen 'transfer agent'. Voor de uitvoering van orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen hebben wij gekozen voor het Vestima-platform van Clearstream Bank S.A. Het Vestima-platform is een systeem waarop we orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen direct tegen het beleggingsfonds of de door haar aangewezen transfer agent kunnen uitvoeren. Deze wijze van orderuitvoering is gelet op de belangrijkste best execution factoren (prijs en uitvoeringskosten) in overeenstemming met ons Beleid.

7. Hoe bewaken wij de kwaliteit van orderuitvoering?
We bewaken de kwaliteit van het Beleid door periodiek na te gaan of het beleid nog steeds voldoet aan de best execution factoren. Voor orders in beursgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's beoordelen we of de uitvoering van orders door CACEIS voldoet aan onze standaarden. Voor niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen kijken we naar de kwaliteit van orderuitvoering die we hebben behaald bij het uitvoeren van orders via het Vestima-platform. Bij deze beoordeling kijken we naar alle best execution factoren en niet alleen naar de prijs en uitvoeringskosten. Verder publiceren we jaarlijks een rapport met daarin een top vijf van de belangrijkste plaatsen van uitvoering waarop wij orders in niet-beurgenoteerde beleggingsfondsen hebben uitgevoerd. Deze rapporten bevatten ook een korte samenvatting met daarin een analyse van de door ons behaalde kwaliteit van uitvoering. Je kunt deze rapporten inzien op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

8. Wanneer wordt het Beleid herzien?
We evalueren het Beleid jaarlijks, of vaker als bepaalde omstandigheden daartoe aanleiding geven. Als we op grond van deze evaluatie besluiten het Beleid te wijzigen dan publiceren we het aangepaste Beleid op **nn.nl/ orderuitvoeringsbeleid**.

Bijlage 3 - Belangentegenstellingen

Inleiding
Als gevolg van wet- en regelgeving dienen wij doeltreffende procedures en maatregelen te hebben en na te leven om tegenstrijdige belangen te voorkomen of daar adequaat mee om te gaan. Het betreft hier mogelijke tegenstrijdige belangen die voortvloeien uit de dienst-verlening als beleggingsonderneming. Deze bijlage is een samenvatting van de maatregelen en procedures die de **bank** heeft genomen om belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Er kan sprake zijn van een tegenstrijdig belang als één van de partijen een (mogelijk) voordeel behaalt terwijl er mogelijk schade wordt toegebracht aan een andere partij. Wij onderkennen daarin de volgende belangentegenstellingen:

- Tussen een **rekeninghouder** en de bank;
- Tussen **rekeninghouders** onderling;
- Tussen een **rekeninghouder** en medewerkers van de bank;
- Tussen medewerkers en de **bank**.

Tegenstrijdige belangen kunnen altijd dáár ontstaan, waar sprake is van vertrouwelijke informatie over NN Group, Nationale-Nederlanden, haar **rekeninghouder(s)** of over de **beleggingsfondsen** waarin wordt belegd.

Beperkt risico van tegenstrijdige belangen
De bank beperkt zich bij haar dienstverlening tot het gebruik van **beleggingsfondsen**. Wij maken daarbij gebruik van een brede selectie van **beleggingsfondsen**, die op hun beurt beleggen in een brede waaier van effecten (financiële instrumenten in de zin van de Wft). Daarbij zijn de verzamel**orders** die de **bank** uitvoert gering van omvang gerelateerd aan de waarde en het aantal uitgezette deelnemingsrechten van de **beleggingsfondsen**. Dit betekent dat een **rekeninghouder**, individueel zowel als groep, via onze dienstverlening slechts zeer beperkte invloed kan hebben op de koers van een onderliggend effect (financieel instrument in de zin van de Wft). En daarmee een andere **rekeninghouder** dus geen schade kan toebrengen.

Dat betekent dat tegenstrijdige belangen tussen **rekeninghouders** onderling niet of nauwelijks aanwezig zijn.

De overige belangentegenstellingen worden in beginsel beperkt door de volgende factoren:

- Wij houden geen eigen posities aan;
- Wij houden geen belangen aan in **rekeninghouders**;
- Wij ontvangen geen retourprovisie over transacties, geen bestandsvergoedingen van **beleggingsfondsen** en verstrekken geen bestandsvergoedingen aan cliëntenremisiers;
- Wij nemen niet deel aan het voor derden plaatsen van financiële instrumenten bij uitgifte;
- Wij behandelen iedere **rekeninghouder** in beginsel gelijk.

Onze leidinggevenden zijn er voor verantwoordelijk dat onze medewerkers zich bewust zijn van en handelen naar de binnen ons bedrijf geldende maatregelen en procedures met betrekking tot belangentegenstellingen. Onze medewerkers zijn gehouden om te voorkomen dat hun privé belangen van invloed zijn of lijken te zijn op de handelingen die zij als medewerker van de **bank** verrichten. Hieronder worden een aantal van de maatregelen en procedures besproken die wij hebben genomen om de (schijn van) belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Algemene maatregelen en procedures
Omgaan met vertrouwelijke informatie.
De medewerkers van de **bank** dienen zorgvuldig om te gaan met cliëntinformatie en andere vertrouwelijke (koersgevoelige) informatie.
De medewerkers moeten alle informatie die met de uitvoering van hun functie of anderszins wordt ontvangen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandelen. De op deze wijze verkregen informatie mag op geen enkele wijze worden misbruikt. Het verstrekken van

koersgevoelige informatie aan andere medewerkers is nooit toegestaan tenzij specifiek nodig voor de taakuitvoering.

Compliance beleid
Het compliance beleid kent regels die toezien op de integriteit van de organisatie als geheel en op die van elke individuele medewerker.
NN Group heeft een gedrags-code opgesteld die ook geldt voor iedere medewerker van de **bank**.

In de NN Gedragscode wordt inzake belangentegenstellingen verwezen naar specifieke beleidsdocumenten waarin NN Group regels stelt hoe medewerkers met dergelijke belangenconflicten moeten omgaan. De Compliance functie in het bedrijf ziet toe op de naleving van deze regels.

Bankierseed
Sinds 1 april 2015 leggen medewerkers van Nationale-Nederlanden Bank N.V. de bankierseed af. Dit is een beroepseed waarbij wij beloven dat we onze functie zorgvuldig en integer zullen uitoefenen en daarbij het belang van de klant centraal stellen. Dit doen we op basis van een zorgvuldige afweging tussen alle belangen die bij de **bank** een rol spelen: die van klanten, de aandeelhouders, de werknemers en de samenleving waarin de **bank** opereert.

Specifieke maatregelen
Behalve algemene maatregelen en procedures heeft de bank specifieke maatregelen getroffen om de mogelijke omstandigheden die een belangentegenstelling vormen of kunnen doen ontstaan tegen te gaan.

Information Barriers (ook wel Chinese walls)
Een Chinese wall is een informatie barrière binnen een organisatie die is ingesteld om een onbedoelde of ongeoorloofde uitwisseling van informatie te voorkomen die zou kunnen leiden tot een belangentegenstelling. Information Barriers kunnen fysiek, organisatorisch en van personele aard zijn. Bijvoorbeeld werkruimtes die alleen voor bepaalde medewerkers toegankelijk zijn met een sleutel(kaart) of code, vormen een fysieke information barrier. Het toewijzen van taken en de informatie die daarbij hoort aan specifieke teams, functiescheiding genaamd, is een organisatorische information barrier. Wij hebben een Chinese wall ingesteld tussen ons Investment Office en de rest van de bank met betrekking tot bepalen van het beleggingsbeleid.

Beveiligingsmaatregelen
Nationale-Nederlanden Bank N.V. heeft maatregelen getroffen op het gebied van fysieke beveiliging en ICT-beveiliging (logische toegangsbeveiliging). Deze maatregelen zijn ingesteld om ongewilde verspreiding van informatie te voorkomen en toegang tot gegevens alleen op ‘need-to-know’ basis mogelijk te maken.

Beloningsregeling voor het personeel
Nationale-Nederlanden Bank N.V. kent een variabele personeelsbeloning. Deze regeling is deels afhankelijk van het financiële resultaat, maar ook van klanttevredenheidscores. Wij hebben maatregelen getroffen dat noch de onderneming, noch haar personeel zich in haar gedragingen naar cliënten negatief laat leiden door deze regeling.

Mogelijke toekomstige belangentegenstellingen
We hebben getracht zo volledig mogelijk te zijn bij de inventarisatie van potentiële belangentegenstellingen. We verwachten eigenlijk niet dat er (in de toekomst) een nog niet geïdentificeerde tegenstelling van belangen kan ontstaan die het belang van één of meer cliënten zou kunnen schaden. Wanneer dit onverhoopt wel het geval is, dan nemen we daar voor zover redelijkerwijs nodig aanvullende maatregelen voor of scherpen we bestaande maatregelen aan. Ondanks het instellen van beleid, maatregelen en procedures om belangentegenstellingen tegen te gaan, kan het voorkomen dat het belang van één of meer **rekeninghouders** is geschaad door onvoldoende of tekortschietende naleving van het beleid, de maatregelen of de procedures. In die gevallen dat dit wordt geconstateerd, wordt melding gemaakt van de schending van het klantbelang in de incidentenregistratie en betreffende **rekeninghouders** worden hierover geïnformeerd en waar nodig gecompenseerd.
Het beleid inzake belangentegenstellingen is onderdeel van een periodieke beoordeling door de afdeling Compliance.

Hierin worden ook de beleggingsonderneming zelf en de personen met zeggenschap betrokken.